SĄD I OBRONA

ORGAN KORPORACJI OBROŃCÓW SĄDOWYCH W POLSCE

REDAKTOR
WINCENTY ŁASKI
OBROŃCA SĄDOWY

ROK II. SIERPIEŃ 1928 R. Nr. 8

W A R S Z A W A

SPIS RZECZY

PRENUMERATA
łącznie z przesyłką poczt. wynosi:

Rocznie	12.— zł.
Półrocznie	6 — „
Kwartalnie	3.— „

Cena numeru zł. 1.

CENA OGŁOSZEŃ

Cała strona . . . . . 100 zł.

1/2 str.	50.— zł.	1/8 str.	12.50 zł.
1/4 „	25.— „	1/16 „	6 25 „

Redaktor: **Wincenty Łaski**, Obrońca Sądowy.

Wydawca: Zrzeszenie Obrońców Sądowych.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Chmielna 20, tel. 58-95. Godz. przyjęć 5—6.

Sp. Akc. Zakł. Graf „Drukarnia Polska", Warszawa, Szpitalna 12.

ROK II. SIERPIEŃ Nr. 8.

SĄD I OBRONA

ORGAN KORPORACJI OBROŃCÓW SĄDOWYCH W POLSCE

W. KWAŚNIEWSKI.

PUSZCZA SIĘ W NIEPAMIĘĆ...

Dla upamiętnienia dziesięciolecia odzyskania niepodległości, przez Państwo Polskie udziela się sprawcom, współwinnym i uczestnikom przestępstw amnestji na zasadach, skreślonych poniżej.

Mądrość stanu kazała między innemi ulżyć losowi osób nieszczęśliwych, których przestępstwo wyparło poza nawias społeczeństwa. Myślą prawodawcy było objąć pokaźną liczbę osób. Intencję tę potwierdza okoliczność, że amnestja dotyczy przestępstw, należących do właściwości sądów karnych, zarówno powszechnych jak wojskowych oraz do właściwości władz administracyjnych.

Amnestja nie obejmuje wszystkich przestępców i nie podciąga ich pod ogólny szablon. Przedewszystkiem następuje różniczkowanie w zależności od czasu i miejsca popełnienia przestępstwa oraz w zależności od rodzaju popełnionego przestępstwa.

Granicę czasu łatwo można odróżnić, albowiem dwie daty graniczne wyraźnie zostały wskazane: 3 maja 1926 i 3 maja 1928 r. Inne podziały są bardzo szczegółowe i noszą piętno chaotycznej specyfikacji. Dla zwykłego śmiertelnika jest ona miłą zagadką, dla wytrawnego prawnika mętną łamigłówką, a dla sprawców przestępstw, poważnym znakiem zapytania.

Zgodnie z artykułem trzecim wyżej wspomnianej ustawy z 22 czerwca 1922 r. o amnestji z powodu dziesięciolecia odzyskania niepodległości przez Państwo Polskie — puszcza się w niepamięć i przebacza przestępstwa, popełnione na obszarach województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego w latach 1918, 1919; w pierwszem półroczu 1920, a mianowicie: a) określone w §§ 58 — 75, 87 o ile działanie lub zaniechanie,

stanowiące istotę rzeczonej zbrodni z § 87 dotyczy urządzeń lub ruchu kolejowego, w §§ 89, 300, 302, 305 ustawy karnej z 1852 r. oraz określone w ustawie z 27 maja 1885 r. o używaniu środków wybuchowych; dalej — podżeganie do przestępstw, jeżeli wskutek podżegania czynu nie spełniono wcale lub nie spełniono go bezpośrednio po podżeganiu; wreszcie — inne przestępstwa, jeżeli je popełniono w walce orężnej przeciw Państwu Polskiemu lub w związku z taką walką i celem jej poparcia, albo w walkach orężnych narodowościowych, lub w związku z takiemi walkami i celem ich poparcia.

Postępowanie karne w tych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone. Darowuje się kary prawomocnie orzeczone za te przestępstwa, w całości lub w części niewykonane.

Powyższej granicy 2 i pół lat (1918, 1919 i pierwszej połowie 1920 r.) przeciwstawia się grupę przestępstw 3-letnich z 1918, 1919 i 1920 r. Puszcza się więc w niepamięć i przebacza przestępstwa, popełnione w latach 1918, 1919 i 1920 r. na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny z 1903 r., a mianowicie: a) określone w art. 100 — 110 kodeksu karnego w 1903 r. i inne przestępstwa, jeżeli je popełniono w walce orężnej przeciw Państwu Polskiemu w związku z taką walką i celem jej poparcia.

Już tak wyraźnie czasem i przestrzenią ograniczoną kategorję przestępstw ograniczono jeszcze bardziej. Tak więc z powyższej grupy są wyłączone i amnestji nie podlegają umyślne pozbawienie życia i ciężkie uszkodzenia cielesne, popełnione na niestawiających oporu jeńcach; umyślne wyłącznie z chęci zysku pozbawienie człowieka życia; podpalenie, dokonane nie jako czynności operacji wojennej; przestępstwa, popełnione przez wojskowych polskich lub osoby, które z wojsk polskich przeszły na stronę nieprzyjaciela; przestępstwa, popełnione przez osoby, które wydano państwu obcemu na zasadzie układu w przedmiocie wydania lub wzajemnej wymiany, oraz przez osoby, które przed ogłoszeniem niniejszej ustawy oświadczyły swą zgodę na takie wydanie. Powyższe wyłączenia nie mają zastosowania w wypadkach, gdy przestępstwa podpadają pod inne grupy.

Osobnym przepisem zaszczycono komunistów. Darowuje się jedną trzecią część kary pozbawienia wolności, orzeczonej przez sąd za przestępstwa, ujawniające dążenie do rozpowszechniania zasad ustroju komunistycznego lub do ułatwienia wprowadzenia w Rzeczypospolitej Polskiej takiego ustroju, popełnione przed dniem 3 maja 1926 r.; połowę zaś kary pozbawienia wolności, orzeczonej przez sąd za takie przestępstwa, popełnione

przed dniem 3 maja 1928 r. przez osoby, które w chwili popełnienia czynu nie ukończyły lat dwudziestu.

Amnestji powyższej nie stosuje się w wypadkach kary, orzeczonej przez sąd za tę przestępstwa w wymiarze ponad lat cztery, względnie osób, które w chwili popełnienia czynu ukończyły lat dwadzieścia, wszelako bez względu na wiek przestępcy, kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze, przenoszącym lat dziesięć lub dożywotnie, ogranicza się do lat dziesięciu, karę za; śmierci zamienia się na karę piętnastoletniego ciężkiego więzienia.

Szczególne niebezpieczeństwo komunizmu w naszych warunkach podyktowało ten oddzielny przepis. Jednak można było mniej hojnie ich obdarzyć ulgami bez dalszego klasyfikowania. A tu nadto mamy podział na mających mniej i więcej niż lat 20; inna zaś grupa nie rozpada się już w zależności od wieku; wreszcie nie stosuje się amnestji do obywateli niepolskich, do osób, które w chwili popełnienia przestępstwa były funkcjonarjuszami państwowymi polskimi lub należały do wojska polskiego, albo które wśród wojska polskiego szerzyły zasady komunistyczne.

W myśl art. 7 puszcza się w niepamięć i przebacza popełnione przed 3 maja 1928 r.: wykroczenia administracyjne łącznie z porządkowemi bez względu na rodzaj i wymiar kary, przestępstwa, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, jako karę najsurowszą grzywnę i karę pozbawienia wolności nie powyżej trzech miesięcy lub jedną z tych kar, przestępstwa, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, jako karę najsurowszą grzywnę i karę pozbawienia wolności nie powyżej jednego roku lub jedną z tych kar, jeżeli przestępstwo popełniono wyłącznie z pobudek politycznych, narodowościowych, religijnych, społecznych lub społeczno-gospodarczych; przestępstwa w druku popełnione; zniewagi władz państwowych, przestępstwa z art. 154 k. k. ros.; niedozwolona uprawa tytoniu.

Czytelnika straszyć nie będę dalszem wyliczeniem przestępstw, podlegających amnestji i również litanji wyłączeń nie przytoczę. Zaznaczę jedynie, że kary za przestępstwa, popełnione przed dniem 3 maja 1928 r. darowuje się i łagodzi bądź w całości, gdy chodzi o przestępstwa, za które kara nie przekracza 3 miesięcy pozbawienia wolności, bądź w połowie, gdy kara przenosi 3 miesiące, ale nie ponad termin roczny kary pozbawienia wolności; bądź w jednej trzeciej części, gdy kara przenosi rok pozbawienia wolności. Dożywotnie pozbawienie wolności ogranicza się do lat dziesięciu, a karę śmierci zamienia się na piętnaście lat ciężkiego więzienia

Amnestja nie dotyczy szpiegostwa, przestępstw wojskowych, rozboju, fałszowania pieniędzy, przemytnictwa.

Amnestję stosuje władza, przed którą toczy się postępowanie, względnie władza, zarządzająca wykonanie wyroku lub orzeczenia, o ile jej nie zastosowano już przy wydaniu wyroku lub orzeczenia.

W myśl intencji ustawy puszcza się w niepamięć wiele przewinień i przestępstw dla upamiętnienia dziesięciolecia niepodległości przez Państwo Polskie. Jednak niezrozumiały układ ustawy stwarza pozory nieżyczliwości i zdaje się potwierdzać zasadę: Juristen böse Christen.

A. BERLAND.

KOBIETA, JAKO MATKA

Minęło już lat przeszło sto od chwili wydania Kodeksu Cywilnego Polskiego i przeszło lat 90 od chwili wydania prawa o małżeństwie, a do dziś dnia nie zostały zmienione przepisy, dotyczące praw kobiety, jako matki; — w dotychczasowych przepisach widzimy wszędzie bezwzględną władzę ojca nad dziećmi, który tylko z własnej woli może porozumieć się w sprawach, dotyczących dzieci, z ich matką. Kobieta, jako matka więcej jeszcze jest upośledzona według prawa, obowiązującego w b. Królestwie Polskiem, niż jako żona, i wobec tego, że prawodawca uważał za stosowne w roku 1921 zmienić przepisy prawa cywilnego, dotyczące praw kobiety - żony, tembardziej winien zmienić przepisy, dotyczące praw kobiety-matki. — Matka względem dzieci ma takie same obowiązki, jak ojciec: w myśl art. 237 K. C. P. obowiązana jest wspólnie z ojcem żywić, utrzymywać i wychowywać dzieci, — bez względu na rząd majątkowy odpowiada swym majątkiem wspólnie i nierozdzielnie wobec trzeciego — wychowawcy (S. C. 25 — 1906), — dziecko może żądać utrzymania od matki nawet po dojściu do pełnoletności, ale w tym wypadku winno udowodnić warunki, uniemożliwiające mu samodzielne utrzymanie się (S. C. 94 — 1907). Również dziecku nieślubnemu winna matka dać sposób do życia, żywić je i wychowywać (art. 303 K. C. P.), ma prawo jednak w myśl przepisów z 26 maja 1913 roku o polepszeniu bytu dzieci nieślubnych żądać sądownie od ojca dziecka nieślubnego kosztów utrzymania dziecka odpowiednio do swego stanowiska społecznego i do środków majątkowych ojca, biorąc jednak pod uwagę, w jakim stopniu może brać udział s a m a w kosztach utrzyma-

nia dziecka. Sama zgoda matki na przyjęcie od ojca na utrzymanie dziecka nieślubnego pewnej sumy jednorazowo zamiast wypłat perjodycznych nie jest wystarczająca, lecz zgoda ta winna być rozważona przez radę opiekuńczą, sprawującą obowiązki rady familijnej, i zatwierdzona przez Sąd, przyczem winny być zachowane odpowiednie środki, zabezpieczające wydatkowanie tej sumy, zgodnie z jej przeznaczeniem. Mając jednakie obowiązki z ojcem dziecka, matka ma znacznie mniej praw, niż ojciec: aczkolwiek w myśl art. 337 K. C. P. w ciągu pożycia małżeńskiego oboje rodzice sprawują władzę rodzicielską, jednakże *w razie różności zdań, zdanie i wola ojca przeważa.* Sąd Najwyższy doszedł do wniosku, że w myśl art. 337 K. C. P. w razie czasowej przeszkody natury formalnej w reprezentowaniu dzieci przez ojca zastępstwo prawne dzieci należy do matki, i nie winno być włożone na inną osobę przez radę familijną lub Sąd ad hoc wyznaczoną (Zb. Orz. N. II — 18 r.). W braku wspólnego pożycia małżeńskiego Sąd może zostawić dziecko przy matce, jeżeli tego wymaga korzyść dziecka (S. C. 46 — 1900). Matka w myśl art. 342 K. C. P. jest rządcą majątku swych małoletnich dzieci tylko po rozwiązaniu małżeństwa przez śmierć męża, oraz po rozwiązaniu małżeństwa przez uznanie nieważności małżeństwa lub przez rozwód, albo po rozłączeniu co do stołu i łoża bez ograniczenia czasu, o ile jej opieka zostanie poruczona, — w przypadku bezwłasnowolności tudzież w razie pozbawienia męża władzy ojcowskiej — dopóty, dopóki władza jej rodzicielska trwać będzie. Jednakże użytkowanie matki w myśl art. 344 K. C. P. nie rozciąga się do majątku dzieci przez ich oddzielną pracę i przemysł nabytego, ani też do danego lub testamentem zapisanego pod wyraźnym warunkiem, że matka nie ma z niego użytkować. W czasie trwającego małżeństwa opieka nad małoletniemi dziećmi należy samem prawem do matki jedynie w wypadkach ubezwłasnowolnienia, uznania za znikłego lub zawieszenia w używaniu praw cywilnych ojca (art. 348 K. C. P.) W wypadku śmierci ojca opieka nad dziećmi małoletniemi, a nieusamowolnionemi, należy samem przez się prawem do matki (art. 349 K. C. P.), której ojciec może przez testament albo przez akt urzędowy wyznaczyć jednego lub więcej doradców, którego lub których matka w czynnościach opieki radzić się powinna. Brak w sprawie, wszczętej przez matkę opiekunkę, dowodu o ustanowieniu rady familijnej nie może skutkować umorzenia postępowania w sprawie. Z. O. 24/1921. — Jeżeli ojciec, wyszczególnia czyny, do których przeznacza doradcę lub doradców, opiekunka może inne przedsiębrać, nie zasięgając zdania doradców (art. 350, 351). Jeżeli żona w czasie śmierci

męża jest brzemienna, mianowany będzie przez radę familijną kurator z powodu ciąży, — w razie zaniedbania przez żonę zwołania rady familijnej matka będzie mogła być usunięta od opieki nad dzieckiem, gdy się ono urodzi (art. 352 K. C. P.). Wolno jest matce wymówić się od opieki nad dzieckiem małoletniem w małżeństwie spłodzonem, jednak powinna dopóty pełnić obowiązki opieki, dopóki takowej inny opiekun nie obejmie (art. 358 K. C. P.). Ojciec, opiekę sprawujący, może matce, do której po śmierci jego taż opieka należy, mianować doradcę, albo doradców do czynności opiekuńczych, tak, jak to ojcu, w małżeństwie żyjącemu, w art. 350 i 351 K. C. P. jest dozwolone. Jeżeli matka opiekunka chce iść zamąż, powinna przed zawarciem ślubów małżeńskich żądać zwołania rady familijnej, która postanowi, czyli opieka przy niej ma pozostać, — gdyby tego zaniedbała, utraci opiekę samem przez się prawem i solidarnie z nowym mężem swym odpowiedzialna będzie za wszelkie wypadki z opieki, którą nieprawnie zachowała — art. 361 K. C. P. Sądy obowiązane kwestję utraty opieki w tym wypadku z urzędu podnieść i rozważyć (Zb. Orz. N. 30 — 22 r.). Gdy matka utraciła opiekę na mocy art. 361 K. C. P. rada familijna władna jest oddać zarząd nad majątkiem nieletnich mianowanemu przez siebie opiekunowi, pieczę zaś nad osobami nieletnich powierzyć matce, która, będąc nawet pozbawiona opieki, nie traci całkowicie władzy rodzicielskiej, trwającej i po śmierci jednego z rodziców (O. S. P. 531 — 1925 r.). Po przywróceniu matki do opieki w myśl art. 362 K. C. P. jest matka opiekunką nie z prawa, lecz z nadania rady familijnej, — przy wyrzeczeniu w tym przedmiocie służy radzie familijnej władza dyskrecjonalna w szerokim zakresie (O. S. P. 531 — 1925 r.). Matka, od opieki wyłączona, jak również od opieki wymawiająca się, nie traci prawa wglądania w utrzymywanie i wychowanie swych dzieci — art. 363 K. C. P. Matce wdowie służy prawo obrania na wypadek swej śmierci opiekuna dla swych dzieci, o ile nie była ona od opieki wyłączona i od opieki się nie wymówiła (art. 364 K. C. P.). Jeżeli małżonek jako strona uznana za winną w procesie rozwodowym lub separacyjnym utracił opiekę, mający ją małżonek niewinny, a więc i matka, nie jest ograniczony w wyznaczeniu opiekuna na wypadek swej śmierci (O. S. P. 165/25 r.). Jeżeli matka, która idąc zamąż, przy opiece utrzymana lub do niej przywrócona była, opiekuna dla dzieci przed temże małżeństwa spłodzonych wybiera, wybór takowy staje się wtenczas dopiero ważnym, gdy przez radę familijną potwierdzonym zostanie. Matka, która, idąc zamąż, nie była przy opiece utrzymaną ani do niej przywróconą, nie może opiekuna dla

dzieci przed temże zamęściem spłodzonych obierać (art. 367 K. C. P.). Matka, która powtórnie wyszła zamąż i utrzymana została przy opiece, nie korzysta ze zwolnienia, udzielonego ojcu i matce w art. 452 K. C. P., rada familijna może jej nakazać składanie sprawozdań (Req. 5.V.56.). Matka, sprawująca opiekę, nie jest wolna od złożenia ogólnego z opieki rachunku po jej ustaniu, gdyż art. 452 K. C. P. zwalnia ją tylko od corocznego składania rachunków w ciągu trwania opieki. (S. C. 5/1914). Matka dziecka nieprawego, chcąc zachować nad niem opiekę, nie potrzebuje wyraźnie uznać dziecka, jeżeli w akcie urodzenia jest wykazana jako matka dziecięcia i akt ten czynami swemi stwierdziła. (S.IX I/1872.). W myśl art. 15 Pr. c Małż. pozwolenie na zawarcie małżeństwa nieletniemu może dać matka tylko wówczas, gdy ojciec nie żyje, jest nieobecnym lub bezwłasnowolnym, — w tych samych wypadkach w myśl art. 2 K. H. może dać pozwolenie matka nieletniemu usamowolnionemu, o ile skończył lat 18, na samodzielne prowadzenie interesu handlowego. Usamowolnić nieletniego po dojściu do lat 15 w myśl art. 468 K. C. P. może matka, sprawując władzę rodzicielską, tylko wówczas, glyby ojciec nie żył lub władzy rodzicielskiej nie sprawował, — gdyby matka opieki nie sprawowała, usamowolnienie przez nią wtedy tylko będzie ważnem, gdy przez radę familijną potwierdzonem zostanie. Zezwolenia na przysposobienie dziecka nie mającego lat 25 udzielić może matka za życia męża tylko łącznie z mężem, po śmierci zaś męża — sama, — natomiast mąż może dać zezwolenie na przysposobienie bez zgody matki — (art. 311 K. C. P.). takie same prawa przysługują matce przy opiece dobrowolnej (art. 326 K. C. P.). W czasie sprawy o nieważność lub rozwiązanie małżeństwa i rozłączenie co do stołu i łoża opiekowanie się tymczasowe dziećmi w myśl art. 218. Pr. o Małż. może być przez Sąd cyw. powierzone matce, jeżeli tego wymaga korzyść dzieci. W przypadku rozwiązania małżeństwa przez rozwód albo rozłączenie małżonków co do stołu i łoża na czas nieograniczony, matka samym przez się prawem staje się opiekunką małoletnich a nieusamowolnionych dzieci gdy ojciec uznany jest za stronę winną, a matka — niewinną — art. 354 K. C. P., — gdy ojciec po rozwodzie albo rozłączeniu na czas nieograniczony umiera, albo opiekunem być nie może, matka, jeżeli była stroną niewinną, staje się samem przez się prawem opiekunką, — w przeciwnym razie opieka z prawa do niej nie należy — rt. 355 K. C. P. Jeżeli małżeństwo za nieważne uznane zostało, opieka nad nieletniemi dziećmi należy tylko wtedy do matki z prawa, gdy ona zawarła małżeństwo w dobrej wierze, a mąż w złej, — o ile zaś i mąż był w dobrej

wierze, opieka należy do matki dopiero po śmierci męża — art. 356 K. C. P. Dziecię w każdym wieku winno matce cześć i uszanowanie i pozostaje pod władzą matki i ojca aż do pełnoletności albo usamowolnienia — art. 356 K. C. P. Dzieci obowiązane są dawać alimenta matce w potrzebie zostającej — art. 238 K. C. P. i za niewykonanie tego obowiązku podlegają w myśl art. 419 K. K. karze aresztu. W myśl art. 339 K. C. P. matce przysługuje prawo karcenia dzieci, — za nadużycie tego prawa matka podlega karze, przewidzianej przez art. 420 K. K.

Matka więc mająca takie same jak ojciec obowiązki winna też same co i ojciec uprawnienia uzyskać.

TWORZENIE SĄDÓW PRACY

(aka) Zainteresowane Ministerstwa opracowują 4 zasadnicze rozporządzenia wykonawcze do dekretu o sądach pracy oraz odpowiednią instrukcję, wobec czego można się spodziewać w niedługim czasie ich wydania. Jednocześnie prowadzone są prace techniczne nad wyszukaniem odpowiednich lokali, ustaleniem miejscowości, w których sądy pracy w pierwszym rzędzie mają być powołane, ustaleniem sposobu powoływania ławników i t. d.

Uruchomienie sądów pracy jest o tyle utrudnione, że dekret zawiera szereg przepisów ramowych, wymagających szczegółowego unormowania. W pierwszym rzędzie chodzi o zapewnienie organizacjom społecznym, uprawnionym do przedstawiania kandydatów na ławników, należytych i szczegółowo unormowanych uprawnień; zadanie to ma spełnić rozporządzenie o powoływaniu ławników, które w sposób zwięzły ustala całą technikę składania list kandydatów, opracowywania wniosków nominacyjnych i t. d.

Z kolei po dokonaniu nominacji ławników należy zarządzić aby sprawy poszczególnych kategorji pracowników były rozpatrywane przez ławników posiadających istotną znajomość odpowiedniego działu pracy, aby więc naprz. sprawy prcowników umysłowych były rozpatrywane z udziałem ławnika — pracownika umysłowego, sprawy zaś, naprz. górników w Zagłębiu, rozpatrywane były z udziałem górnika . Zapewnią to przepisy rozporządzenia w sprawie wyznaczania ławników sądów pracy do udziałów w posiedzeniach.

Pełnienie obowiązków ławników nie jest bezpłatne, gdyż odnośny dekret o S. Pracy przewiduje wypłacenie ławnikom djet

w razie udowodnionej utraty zarobku; wypłata djet odbywać się będzie na podstawie osobistego rozporządzenia, opracowanego z udziałem Ministerstwa Skarbu.

W celu wprowadzeni sądów pracy w Małopolsce koniecznem jest przekształcenie istniejących tam sądów przemysłowych. Wymaga to szczegółowego unormowania trybu reorganizacji, aby uniknąć chaosu i zapewnić ciągło´ć wymiaru sprawiedliwości. Zadanie to spełnić ma odpowiednie rozporządzenie reorganizacyjne.

Powołanie dużego aparatu sądownictwa pracy wymaga również odpowiedniego przygotowania ze strony organizacji społecznych. Z tego względu należy powitać z uznaniem tworzenie odpowiednich kursów dla przyszłych ławników przez poszczególne organizacje społeczne, gdyż tylko przez należyte przygotowanie ławników będzie można zapewnić sprawiedliwy wymiar i należyty poziom wymiaru tego w dziedzinie powierzonej właściwości sądów pracy.

PRAWA I OBOWIĄZKI OBROŃCÓW NA ZACHODZIE

(Dokończenie).

Część II.

ROZLEGŁOSC I SKUTKI PEŁNOMOCNICTWA AD LITEM.

I.

Przedmiotem pełnomocnictwa ad litem jest dochodzenie pretensji na drodze sądowej którą strona sformuowała lub chce sformułować przeciwko komuś lub obrona przeciwko takiej skardze, którą wytoczono stronie.

Pełnomocnictwo nadaje rzecznikowi prawa i nakłada obowiązek wykonania wszystkich niezbędnych czynności dla osiągnięcia ostatecznego wyroku, a mianowicie uskutecznienia wszystkich czynności, przewidzianych przez procedurę, wskazania dowodów, sformułowania wniosków przed trybunałem, lub środków obrony dla ich zaprzeczenia, sformułowania kwalifikacji sprawy i sporu lub opozycji przeciwko tej kwalifikacji wnoszenia opozycji przeciwko wyrokowi zaocznemu, wydanemu przeciwko stronie z powodu braku wniosków, lub bronieniu się przeciwko doręczonej opozycji. Te czynności są bezpośre-

dniem wykonaniem pełnomocnictwa sądowego i co do nich rzecznik nie ma powodu obawiać się zaprzeczenia mu pełnomocnictwa.

Instrukcje jego klijenta nie mogą go wiązać z tym, co dotyczy formalności procesowych, i gdyby on zadośćuczynił jego wymaganiom przeciwnym przepisom prawa, naraziłby się na odpowiedzialność.

W kwestji powzięcia wniosków rzecznik musi stosować się do instrukcji swego klijenta, byle tylko nie były one w jawnej sprzeczności z prawem i dokumentami niezakwestjonowanemi.

W szczególności każda czynność, która mogłaby przynieść szkodę klijentowi, może być wykonana tylko za jego zezwoleniem. Rzecznik nie może bez szczególnego upoważnienia wykonywać następujących czynności:

1. Składać oświadczenia, że mocodawca ma zamiar, lub nie, korzystać z dokumentu, co do którego zgłoszono zarzut fałszu (art. 216 K. P. C.).

2. Składać oświadczenia zarzutu fałszu aktu (art. 218 K. P. C.).

3. Żądać wyłączenia ekspertów (art. 309 K. P. C.).

4. Prosić o odesłanie sprawy do innego Sądu ze względu na pokrewieństwo lub powinowactwo art. 370 K. P. C.).

5. Żądać wyłączenia sędziego (art. 380 K. P. C.).

6. Składać oświadczenia uczynienia lub przyjęcia odstąpienia (art. 402 K. P. C.).

7. Zgłaszać skargę o pociągniecię sędziego do odpowiedzialności regresowej (art. 511 K. P. C.).

8. Składać oświadczenia w kancelarji sądowej o imieniu osoby której na licytacji rzecz została przysądzona (art. 707 K. P. C.).

9. Składać akt tamowania małżeństwa (art. 66 K. P. C.)

10. Składać oświadczenie w kwestji sprzedaży dobrowolnej, o zobowiązaniu się podniesienia ceny licytacji o $^{1}/_{10}$ część ceny nabycia (art. 2185 K. P. C.).

Według art. 352 K. P. C. żadne oświadczenie chęci uiszczenia się, żadne przyznanie lub zezwolenie nie może być uczynione, dane ani przyjęte bez specjalnego upoważnienia pod sankcją zaprzeczenia pełnomocnictwa. Sens tego przepisu prawa jest ten, że ważność wyliczonych czynności może być zaprzeczona tylko przez tego, w imieniu którego były one doręczone; tak więc do czasu zaprzeczenia pełnomocnictwa ze strony tego, w którego imieniu działano, przyjmuje się, że

czynności powyższe zdziałane były z jego upoważnienia; wystarczy jego milczenie aby nadać im ważność.

Rzecznik musi mieć także pełnomocnictwo specjalne, aby deferować przysięgę rozstrzygającą spór.

Pełnomocnictwo, jakie otrzymał rzecznik dla prowadzenia sprawy w jednej instancji, rozciąga się milcząco na dalszy ciąg postępowania sądowego.

Tak więc rzecznik, który był obowiązany reprezentować stronę, biorącą udział w postępowaniu dotyczącem egzekucji na nieruchomości, może się domagać podziału sumy, otrzymanej z przysądzenia.

Ten, który zajmował się sprawą w instancji głównej, może bronić przeciwko skardze wzajemnej lub sam wnieść takową, nie może on jednak wytaczać skargi w przedmiocie poręczenia, gdyż ta skarga nie ma związku z obroną akcji głównej.

Pełnomocnictwo sądowe podlega takim samym ograniczeniom, jak i pełnomocnictwo zwykłe; strona może zatem zlecić rzecznikowi, ażeby wystąpił tylko w tym celu, by zgłosić ekscepcję bez prawa stawiania konkluzji co do meritum sprawy.

Odwrotnie zaś, upoważnienie, jakie daje strona rzecznikowi, może być rozciągnięte i na inne czynności, oprócz tych, które ściśle wynikają z atrybucji urzędnika ministerjalnego.

Pomimo, że w zasadzie pełnomocnictwo sądowe nie zawiera samo w sobie zobowiązania do dokonania środków zachowawczych, nieprzewidzianych przez procedurę, którą związany jest rzecznik, to jednak obowiązek jego do przedsięwzięcia tych środków może wynikać z okoliczności i samego charakteru sprawy.

Zgodnie z ogólnemi prawidłami, dotyczącemi pełnomocnictwa, pełnomocnik ma prawo zastępowania mocodawcy, a w wyniku posiadania prawa prowadzenia cudzych spraw, rzecznik może reprezentować stronę.

Rzecznik zastępuje stronę tak całkowicie, że uważa się, iż czynności lub dokumenty, o których zawiadomiono go, są znane jego klijentowi. Z powyższego wynika, że deklaracje uczynione przez rzecznika są w ogólności uważane za deklaracje samej strony i powodują takie skutki, jak gdyby od niej samej pochodziły, albowiem zasadą jest, że we wszystkich wypadkach, w których prawo nie wymaga stawiennictwa osobistego strony, jej rzecznik ma zdolność zastępowania jej w tem wszystkiem, co jest związane z procedurą i wdrożeniem procesu; w tych wypadkach czyny rzecznika uważane są za czyny strony. Z powyższego wynika, że jeżeli chodzi o czynność

dokonaną przez urzędnika ministerjalnego w zakresie jego atrybucji prawnych, wiąże ona stronę, w imieniu której była zdziałana; strona nie mogłaby przez proste wystąpienie przeciw ani unieważnić tej czynności ani zaprzeczyć, iż treść tei czynności nie jest jej znaną, jeżeli nie odwołała się do specjalnego postępowania zaprzeczenia pełnomocnictwa.

Narówni z powyższem przyjęte jest, że chociaż do niektórych czynności, wyliczonych w art. 352 K. P. C. rzecznik winien pod sankcją zaprzeczenia pełnomocnictwa, być zaopatrzonym w specjalne upoważnienie, to jednak te same czynności, wykonane przez rzecznika, nawet bez upoważnienia, ale w wykonaniu czynności, do których jest upoważniony przez prawo, są wiążącemi dla strony i niema ona odwołania się do zaprzeczenia pełnomocnictwa. W szczególności odnosi się to do oświadczenia, złożonego przez rzecznika przed kratkami sądowemi w czasie wydania wyroku, iż zgadza się na wyznaczonego przez Sąd jednego eksperta, zwolnionego od przysięgi i oświadczenia, że nie oponuje przeciwko przyjęciu przysięgi od wyznaczonego eksperta i będzie jej wymagać w razie potrzeby.

W przeciwieństwie do zwyczajnego mandatarjusza, rzecznik nie ma potrzeby udowadniania swego pełnomocnictwa; strona przeciwna nie może więc żądać sprawdzenia pełnomocnictwa.

Część III.

PEŁNOMOCNICTWO AD NEGOTIA.

Niezależnie od czynności ściśle związanych z urzędem rzecznika, w związku z którym jest on nazwanym pełnomocnikiem ad litem (sądowym), strony mogą powierzać rzecznikowi różnorodne sprawy, przy wykonywaniu których jest on pełnomocnikiem ad negotia. Pomimo, że przy prowadzeniu tych spraw nie ma on charakteru urzędowego, niemniej jednak mogą być one ważnie mu powierzone i zaszczytność jego zawodu skłania strony do wyboru jego właśnie jako pełnomocnika.

Często zdarza się, że pełnomocnictwo sądowe łączy się z pełnomocnictwem ad negotia, które jest jego następstwem i naturalnem uzupełnieniem. Tak więc rzecznik jest zazwyczaj obarczony w sprawach sądowych, powierzonych mu otrzymaniem wyjaśnień co do faktów, dotyczących sprawy, obejrzeniem miejsc spornych, poleceniem zdjęcia z nich planów, opłaceniem świadków i ekspertów, wybraniem adwokata i prze-

prowadzeniem konferencji z nim, redagowaniem pism, poleceniem wykonania otrzymanego wyroku, otrzymaniem sumy przysądzonej, otrzymaniem i uporządkowaniem tytułu nabycia przy sprzedaży sądowej, czuwaniem, aby suma była wypłacona komu należy i t. d.

Dzisiaj bezwzględnie jest przyjęte, że rzecznik w związku z pracami, które wychodzą poza granice jego urzędu, winien być uważany za negotiorum gestora, i że przysługuje mu jako takiemu akcja sądowa w celu otrzymania wynagrodzenia za jego usługi i wydatki, chociaż żadna umowa w tym przedmiocie nie była między nim a stroną zawierana.

Zarówno przyjęte jest, że, jeżeli w sprawie, którą powierzono rzecznikowi i, która mieści się w granicach jego upoważnień, zajął się on poza czynnościami, które wchodzą w zakres jego obowiązków urzędowych, pracami specjalnemi, dokładał do sprawy niezwykłych starań, poczynił specjalne wydatki, wyjazdy, dostarczył konsultacji i pism, ma on prawo w tym wypadku wymagać od swego klijenta specjalnego dodatku poza sumami, przyznanemi przez taryfę.

Jak to już powiedziano wyżej w cz. 2-ej, procenty od sum, które rzecznik zaliczył w charakterze pełnomocnika sądowego na rachunek klijenta, biegną dopiero od dnia skargi sądowej. Przeciwnie, procenty od sum zaliczonych przez niego jako pełnomocnika ad negotia lub plenipotenta, należą mu się od dnia stwierdzonych zaliczeń, więc np. procenty od sum zaliczonych na rachunek klijenta na honorarja, należne ekspertom oraz zasądzeń na wynagrodzenie szkód i strat.

Rozdział III.

OBOWIĄZKI RZECZNIKA.

Część 1.

Obowiązki, odnoszące się do miejsca zamieszkania, ubioru, kaucji, prowadzenia rejestru, dochodów, poszanowania względem sędziów i prokuratorów, prawa ubogich i t. d.

Rzecznik obowiązany jest mieć miejsce zamieszkania w mieście, gdzie ma siedzibę Trybunał lub Sąd Apelacyjny, do którego jest on przydzielony. Rzecznik winien nosić przy spełnianiu swych czynności, czy to na posiedzeniach sądowych, czy szczególnych przed sędziami delegowanymi, przepisany ubiór, który składa się z wełnianej togi, zapinanej z przodu,

o szerokich rękawach, czarnego beretu i białego batystowego żabotu plisowanego. Jest on obowiązany zachowywać w całości swoją kaucję. Musi on także prowadzić rejestr paginowany i parafowany, w którym osobiście winien zapisywać w porządku dat i bez pozostawiania mieisc pustych, wszystkie sumy otrzymywane od strony; winien on też wstrzymywać się czy to w pismach swych, czy w obronach sądowych od wszystkich czynów lekceważących w stosunku do sędziów i prokuratorów; musi się on stosować do przepisów i porządku publicznego na posiedzeniach sądowych i na stawiennictwach przed sędziami. Winien on także bezpłatnie prowadzić sprawę osobom, którym przyznano prawo ubogich, i których sprawę zlecono mu. W tych wypadkach winien on po wyroku przedstawić stan poniesionych wydatków w kancelarji sądowej do uregulowania. Nie może on cedować procesu, praw, czy czynności procesowych, które są w kompetencji Sądu Apelacyjnego, przy którym sprawuje swe czynności. Nie może on licytować na rzecz członków Trybunału, przed którymi dokonuje się sprzedaż, ani na rzecz zobowiązanego, ani na rzecz osób, notarjalnie niewypłacalnych.

Rzecznik, który wniósł skargę nie może między innemi w danej sprawie nabywać rzeczy na licytacji, ani podbijać ceny.

Część 2.

OBOWIĄZEK UDZIELANIA POMOCY PRAWNEJ. OBRONA Z URZĘDU.

I.

Jeżeli procesujący się jest obowiązany do zastępowania się w Trybunale Cywilnym lub Sądzie Apelacyjnym przez rzecznika, ten ostatni ze swej strony obowiązany jest prowadzić sprawę stronie, która należycie o to go prosi.

Rzecznik w następujących wypadkach może odmówić zastępstwa: 1) jeżeli występuje już po stronie przeciwnej, 2) jeżeli skarga ma być skierowana przeciwko jego blizkim krewnym, 3) jeżeli chodzi o czynność zabronioną przez prawo lub przeciwną porządkowi publicznemu, lub która nie może być wytoczona bez pozwolenia, np. formalna skarga regresowa przeciwko sędziemu, 4) jeżeli sprawa nie wydaje mu się słuszna. Zresztą nie jest on obowiązany do podawania motywów odmowy.

Może on także odmówić prowadzenia sprawy w tych wszystkich wypadkach, w których urząd jego nie zobowiązuje go do tego. Tak np., nie może on być zobowiązany do przyjęcia zastępstwa w licytacji przed notarjuszem na to, ażeby umożliwić swemu klijentowi objawienia jego charakteru nabywcy w terminie trzydniowym.

Może on jeszcze odmówić zajmowania się sprawą, gdy nie wpłacono mu sumy na pokrycie kosztów, ponieważ urząd zobowiązuje go do tego tylko o tyle, o ile jest należycie wezwany i nie jest on obowiązany do czynienia zaliczeń dla swoich klijentów, ani do prowadzenia im spraw bezpłatnie.

II.

W wypadkach, w których rzecznik odmawia prowadzenia sprawy, strona może zwrócić się do Izby Rzeczników lub do Prezesa Trybunału, który wyznacza rzecznika z urzędu. Prezes ma wolny wybór i prawo jego nie jest ograniczone do zatwierdzenia rzecznika, wskazanego przez stronę w jej prośbie. Zarządzenie, wydane przez Prezesa wyczerpuje I instancja, ponieważ Prezes w tej materji przedstawia władzę sądu. Z powyższego wynika, że od decyzji tej nie można odwołać się w drodze opozycji, ani też wnieść nowej prośby. Jednakże decyzję tę można zaskarżyć w drodze apelacji, jeżeli ona wypływa od Prezesa Trybunału. Jeżeli zaś chodzi o decyzję, wydaną przez pierwszego Prezesa Sądu Apelacyjnego, pozostaje tylko droga kasacji. Droga kasacji jest także możliwa przeciwko decyzji, która oparta jest na zarządzeniu Prezesa Trybunału.

Rzecznik, który wyznaczony jest z urzędu, nie może odmówić stawiennictwa, podając jako motyw, że sprawa nie wydaje mu się słuszną, ale może on odmówić wykonania czynności proceduralnych o tyle, o ile strona nie złoży mu sumy, wystarczającej na koszta.

Należy zaznaczyć także, że obrona z urzędu nie nakłada na rzecznika zobowiązania wykonania czynności i starań w sprawie klijenta bez względu na formę i treść środkami i w sposób dla przeciwnika niesłuszny, a przez tego klijenta podany. Rzecznik nie działa dla klijenta, jako ślepe narzędzie w jego rękach, dla zaspokojenia jego błędnych pasji, lecz służy mu swoją wiedzą i doświadczeniem, za co ponosi odpowiedzialność. Z powyższego wynika, że może on odmówić działania, mimo powierzenia obrony z urzędu, jeżeli ma prawne podstawy do odmowy.

Część 3.

TAJEMNICA ZAWODOWA.

Z zawodu rzecznika wynika, że jest on powiernikiem tajemnic jego klijentów. Ponieważ klijent musi mieć gwarancję dyskrecji ze strony rzecznika, wypływa stąd obowiązek jego do zachowania tajemnicy zawodowej. Art. 378 K. K., który karze więzieniem lub grzywną osoby ze stanowiskiem, lub zawodem, których związana jest konieczność utrzymywania w tajemnicy powierzonych sekretów, a którzy je rozgłaszają, z wyjątkiem wypadku, gdzie prawo zobowiązuje ich do powyższego, może mieć zastosowanie i do rzeczników. Środki karne, przewidziane przez ten artykuł, mają zastosowanie w wypadku wyjawienia tajemnicy zawodowej, dokonanej z całą świadomością czynu, niezależnie od tego, czy była intencja szkodzenia. Z zasady, że rzecznik obowiązany jest do utrzymywania w tajemnicy powierzonych mu przez klijenta sekretów wypływa, że nie może on być zmuszony do wyjawienia ich przed sądem. Jeżeli jest on powołany na świadka, winien stawić się przed sądem i zeznawać, wstrzymując się od zeznań, odnoszących się do tajemnicy zawodowej. Może on także złożyć przysięgę z zastrzeżeniem rezerwy w kwestjach, w których winien milczeć. Słusznem jest, ażeby świadek, który związany jest tajemnicą zawodową, uczynił powyższe zastrzeżenie przed złożeniem przysięgi, jednakże może złożyć powyższe oświadczenie także po przysiędze.

Osoba obowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej jest jednym sędzią powołanym do ocenienia czy dany czyn, dla wyjaśnienia którego jest on badany ma związeka czy też nie z tem, o czem zakomunikowano mu pod warunkiem zachowania w tajemnicy, ze względu na jego zawód, czynności i charakter i w konsekwencji czy ma ona prawo i obowiązek odmówienia złożenia zeznania. Ażeby zaś odmowa zeznania była dopuszczalna prawnie trzeba, by czyn dany zawierał w sobie wszystkie warunki istotne tajemnicy zawodowej, innemi słowy trzeba, aby miał on wszystkie powyższe cechy: ażeby rzecznik dowiedział się o danym czynie w związku ze swoim zawodem, który uczynił go powiernikiem z konieczności; ażeby miał on charakter poufnego zwierzenia lub ażeby w chwili udzielenia go do wiadomości zastrzeżone było zachowanie go w tajemnicy. Świadek obowiązany jest zapewnić, bacząc na złożoną przysięgę istnienie tych wszystkich warunków, których ocenienie spowodowało jego odmowę zeznania, pozostawionego ocenie wyłącznie jego sumienia.

Rzecznik, który asystował na konferencjach w sprawie

ustąpienia urzędu i, w obecności którego były uchwalone warunki układu, może odmówić i poufnych zwierzeń, uczynionych mu przez strony, jeżeli on uważa, że wiadomości powyższe doszły do niego ze względu na jego charakter urzędnika ministerjalnego.

Zobowiązanie zachowania tajemnicy zawodowej ustanowione zostało w interesie publicznym. Złamanie powyższego nie dotyka tylko osoby, która powierzyła tajemnicę, ale całego społeczeństwa, ponieważ odbiera zaufanie, jakie otacza ludzi, którzy ze względu na swój zawód do zachowania tajemnicy są obowiązani. Z powyższego wynika, że ponieważ obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej jest uzasadniony, jako przepis porządku publicznego, przeto nawet ten, kto powierzył tajemnicę nie może zwolnić z niej rzecznika w tym celu, by go zmusić do złożenia zeznań (sporne).

NOWOŚCI USTAWODAWCZE

UCZENIE I EGZAMINOWANIE OGLĄDACZY.

W osiedlach o liczbie ludności mniejszej niż dziesięć tysięcy urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa może być powierzone nietylko lekarzom weterynaryjnym lecz również oglądaczom. Uczenie oglądaczy winno odbywać się na kursach, urządzanych w większych rzeźniach, w których badanie zwierząt rzeźnych i mięsa wykonywają lekarze weterynaryjni. Na kurs mogą być dopuszczone osoby obojga płci od lat 20 do 50, posiadające obywatelstwo polskie i władające językiem polskim. Kandydat, który złożył egzamin, otrzymuje świadectwo uzdolnienia. Oglądacze winni co 3 lata powtarzać egzamin przed właściwym powiatowym lekarzem weterynaryjnym. Prawo określa szczegółowo zakres działania oglądaczy przy badaniu zwierząt rzeźnych. (Rozp. Min. Rolnictwa z 26.5.28 Dz. U. RP. Nr. 62 poz. 575).

ULGI CELNE.

Przy przywozie elektrod z węgla, niewyrabianych w kraju, do wyrobu karbidu, azotniaku i żelazo-kremu (ferrisicilium) może być zastosowane na podstawie pozwoleń Ministerstwa Skarbu cło ulgowe wynoszące 10% cła normalnego.

Na śledzie solone ustanawia się ulgę celną wynoszącą $66^2/_3\%$, o ile 10 kg tych śledzi zawiera nie więcej niż 60 sztuk.

USTAWA SKARBOWA.

Budżetem administracji na rok budżetowy 1928/9 upoważniono Rząd do czynienia wydatków zwyczajnych do kwoty — 2.362.073.579 zł., wydatków nadzwyczajnych do kwoty — 146.318.450 zł.

Kredyty na odbudowę kraju będą otwierane do wysokości rzeczywistych dochodów.

ZASTĘPCZE DORĘCZANIE ZWYKŁYCH PRZESYŁEK LISTOWYCH.

Zwykłe przesyłki listowe (listy, kartki pocztowe, druki, czasopisma, papiery handlowe, próbki towarów) winny być doręczane w lokalu wskazanym w adresie, bądź bezpośrednio do rąk adresata, bądź członkowi jego rodziny lub innemu domownikowi a w szczególności osobie tam pracującej lub zamieszkałej, bądź wreszcie służbodawcy adresata.

O ile przy wejściu do lokalu (mieszkania) adresata umieszczona jest skrzynka do listów, listonosz może wrzucać całkowicie opłacone lub wolne od opłaty pocztowej zwykłe przesyłki listowe do skrzynki do listów.. W tych domach, w których umieszczane są specjalne szafki do listów z przegródkami, doręczanie takich przesyłek dla adresatów, korzystających z tych przegródek, odbywa się wyłącznie przez ułożenie przesyłek do odpowiednich przegródek.

Powyższy sposób doręczania przez ułożenie przesyłek do przegródki szafki do listów, nie ma zastosowania przy doręczaniu listów za dowodem doręczania oraz pism sądowych.

WARSZAWA.

Miasto stołeczne Warszawa stanowi odrębną jednostkę administracyjną dla celów administracji ogólnej. Na czele administracji ogólnej w m. stoł. Warszawie stoi Komisarz Rządu, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów przedstawiony jej przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Dla celów administracji ogólnej obszar m. st. Warszawy dzieli się na 3 powiaty: północny, południowy i wschodni. Na czele powiatów grodzkich stoją starostowie grodzcy.

DZIENNIKI WOJEWÓDZKIE.

Dziennik wojewódzki jest wspólnem pismem urzędowem władz administracji ogólnej, jako też wszystkich władz, urzędów

państwowych na obszarze województwa, podlegających bezpośrednio lub pośrednio władzom centralnym. Dziennik wojewódzki wydaje wojewoda.

PRZESYŁKI DWORCOWE.

Wprowadza się w obrocie wewnętrznym pocztowe przesyłki dworcowe, które będą wydawane odbiorcom na dworcach kolejowych bezpośrednio po nadejściu pociągu kolejowego, w którym pocztę konwojuje funkcjonarjusz pocztowy.

Nadawanie listów dworcowych i dworcowych przesyłek gazetowych jako przesyłek poleconych, jest niedozwolone.

REJESTROWY ZASTAW ROLNICZY.

Przy każdym sądzie powiatowym (pokoju) wykonywającym orzecznictwo w sprawach cywilnych, prowadzony będzie dla celu rejestrowego zastawu rolniczego rejestr zastawowy rolniczy dla całego okręgu, na który rozciąga się właściwość terytorjalna danego sądu.

XXXV-TY KONGRES TOW. PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO

Od dnia 9 sierpnia do dnia 15 sierpnia 1928 r. odbywać się będą w Warszawie obrady XXXV Kongresu Towarzystwa Prawa Międzynarodowego (International Law Association).

I. L. A. zostało założone w roku 1875, kiedy to odbył się w Brukseli pierwszy Kongres. Głównem zadaniem I. L. A. jest reforma i kodyfikacja Prawa Narodów. Siedzibą Władz Towarzystwa jest Londyn; we wszystkich niemal krajach kuli ziemskiej Towarzystwo posiada swe oddziały. Do Towarzystwa należą ci wszyscy, którzy interesują się prawem międzynarodowem— teoretycznie lub praktycznie, a zatem oprócz uczonych profesorów prawa, sędziów i adwokatów, jeszcze i przedstawiciele świata politycznego i sfer gospodarczych. Od czasu swego powstania I. L. A. odbyło 34 Kongresy; ostatni Kongres przed wielką wojną miał miejsce w r. 1913 w Madrycie — następnie odbywały się Kongresy w Portsmouth (r. 1920), w Hadze (r. 1921), w Buenos Aires (r. 1922), w Londynie (r. 1923), w Sztokholmie (r. 1924) i w Wiedniu (r. 1926).

Praktyczne rezultaty prac Towarzystwa są olbrzymie, i to

zarówno w dziedzinie prawa międzynarodowego publicznego, jak prawa międzynarodowego prywatnego. W szczególności podkreślić należy szereg doniosłych rezolucji w zakresie sądownictwa międzypanstwowego, neutralności, wód neutralnych i terytorjalnych, spraw mniejszości narodowych, ochrony własności, prawa morskiego, ujednostajnienia prawa wekslowego i czekowego, ujednostajnienia praw, dotyczących tranzakcji sprzedaży w stosunkach międzynarodowych, arbitrażu handlowego i t. d. Wiele uchwał poprzednich Kongresów zostało zrealizowane w ustawach rozmaitych narodów, wiele zaleceń przyjęto w stosunkach międzypaństwowych; nadto dzięki wielkiemu autorytetowi osób i instytucji zrzeszonych w Towarzystwie, szereg postulatów uchwalonych przez Kongresy, jak naprzykład postulaty, dotyczące t. zw. hawarji generalnej, a uchwalone na Kongresie w Antwerpji w t. 1877 pod przewodnictwem Lorda O'Hagan, zostały przyjęte przez zainteresowane czynniki gospodarcze i stanowią jednolite prawo zwyczajowe w całym świecie obowiązujące.

Prezesem Rady Wykonawczej Towarzystwa jest sędziwy i wielce zasłużony działacz i uczony angielski Lord Philimore, skarbnikiem Lord Blanesburg, a sekretarzem generalnym prof. prawa międzynarodowego w Hadze i Londynie Hugh H. L. Bellot i Wyndham Austin Bewes. Prezesem Towarzystwa jest w każdym okresie przewodniczący ostatniego Kongresu, wybierany z pośród uczonych kraju, gdzie się Kongres odbywa, — obecnie. t. j. do czasu wyboru polskiego prezesa, profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego, dr. Gustaw Walker, poprzednio zaś byli prezesami J. E. minister prof. dr. H. Hammerskjöld z Upsali, J. E. minister spraw zagranicznych prof. Stanisław Zeballos z Argentyny, prof. Józef Jita z Holandji, wicekról Indji Earl of Reading. Obecnie kolejno przewodnictwo Kongresu obejmuje prof. prawa międzynarodowego Uniwersytetu Warszawskiego dr. Zygmunt Cybichowski.

Na Kongres zgłoszonych jest 300 przedstawicieli państw obcych, wśród nich wielu znakomitych uczonych i działaczów politycznych i gospodarczych ,reprezentujących około 30 państw Europy, Ameryki, Australji i Afryki. Najliczniejsza, bo około 85 delegatów licząca, jest delegacja brytyjska. Delegacja Stanów Zjednoczonych liczy około 35 osób. Przyjazd wielu delegatów jest spodziewany już 7 sierpnia wieczorem.

Uroczyste otwarcie Kongresu, które obiecał zaszczycić Swą obecnością Prezydent Rzeczypospolitej, odbędzie się w Prezydjum Rady Ministrów dn. 9 sierpnia o godz. 11 min. 30. W dniach 10, 11, 13, 14 i 15 sierpnia będą się odbywały obrady Kongresu w gmachu Stowarzyszenia Techników w Warszawie, całkowicie

oddanym do dyspozycji uczestników. Przedmiotem obrad będą sprawozdania Komitetów Towarzystwa i wnioski indywidualne członków Towarzystwa, zaaprobowane przez Radę Towarzystwa. Wszystkie sprawozdania i wnioski są już wydrukowane i przed kilkoma tygodniami rozesłane do oddziałów Towarzystwa. Są one rezultatem długich prac przygotowawczych i międzynarodowej wymiany myśli. W pracach tych Oddział Polski wziął czynny udział, tak samo jak i zorganizował udział specjalistów polskich uczestników Kongresu w obradach.

Na porządku dziennym ogólnych zebrań są sprawozdania Komitetu ekstradycji (przewodniczący Caloyanni, b. sędzia Sądu Apelacyjnego w Kairze, delegat grecki). Komitetu praw wojennych z referatem adw. de Lavel z Francji i prof. Cybichowski (przewodniczący gen. Sir George Macdonogh z Anglji), Komitetu kodyfikacji z referatem dr. Wehra i prof. Leona Babińskiego (przewodniczący prof. Sen. don. Alvarez z Chili), Komitetu neutralności (przewodniczący Lord Phillomore), prawa lotniczego (przewodniczcy Sir Hugo Mifsud, b. premjer ministrów Maltańskich), Komitetu badania wpływu wojny na umowy — z referatami prof. Sievekinga z Niemiec, prof. Meszleny z Węgier, dr. Vio z Włoch, dr. Hofmannstahla z Wiednia i referatem oddziału japońskiego (przewodniczący R. E. L. Vaughau Williams z Londynu). Na prządku dziennym sekcji morskiej i handlowej znajdują się sprawozdania Komitetu kontraktów C. I. F. (przewodniczący sędzia dr. Van Slooten Azn z Hagi), Komitetu konfliktu praw (przewodniczący sędzia Algot Bagge ze Szwecji), Komitetu zwalczania nieuczciwości w handlu (przewodniczący Amos J. Peaslee, prezydent oddziału północno-amerykańskiego). Komitetu arbitrażu handlowego z referatem adw. R. Kuratowskiego (przewodniczący gubernator Banku Belgji J. E. L. Franck z Belgji), Komitetu upadłości w prawie międzynarodowem (przewodniczący prof. Rostworowski), Komitetu znaków handlowych (przewodniczący dr. Hinrichsenn, prezydent Senatu z Hamburga) i Komitetu trustów handlowych w prawie międzynarodowem (przewodniczący prof. Juljan Makowski).

15 sierpnia o godz. 3 popołudniu, po przemówieniach pożegnalnych i podziękowaniach nastąpi zamknięcie Konferencji.

Dla przyjęcia Kongresu, z wagi i znaczenia którego zarówno miarodajne czynniki jak i organizatorowie zdają sobie całkowicie sprawę, powstały w Warszawie Komitety Przyjęć i Organizacyjne.

Prezesem Ścisłego Komitetu Organizacyjnego jest prof. Cybichowski, jego zastępcą prof. Juljan Makowski, skarbnikiem sędzia konsul dr. Wacław Brun, sekertarzem generalnym adwo-

kat dr. Roman Kuratowski, jego zastępcą dr. Wehr z ministerjum spraw zagranicznych; prezesem sekcji hotelowej sędzia Kozieradzki; nadto do tegoż Komitetu wchodzą prof. L. Babiński, radca Cz. Andrycz z M. S. Z., dr. Jan Piętak z Prezydjum Rady Ministrów, dyrektor departamentu ministerjum sprawiedliwości Stefan Sieczkowski.

Dla uprzyjemnienia gościom pobytu i ułatwienia im zetknięcia z polskiem społeczeństwem został zorganizowany, przy czynnym udziale Komitetu Pań, do którego wchodzą panie z najwytworniejszego polskiego towarzystwa oraz Komitetu Przyjęcia, skupiającego czołowych przedstawicieli społeczeństwa, szereg przyjęć. Przedewszystkiem w pierwszym dniu Kongresu Pan Prezydent Rzeczypospolitej obiecał przyjąć o 5-ej popołudniu uczestników Kongresu na Zamku. Tegoż dnia wydany będzie bankiet w Hotelu Europejskim przez Oddział Polski na cześć gości zagranicznych. W dniu 10 sierpnia p. minister sprawiedliwości wyda raut w Pałacu Ministerjum Sprawiedliwości, w dniu 13 sierpnia odbędzie się wieczorem uroczyste przyjęcie w Łazienkach. W dniu 14 sierpnia zamierzone jest przyjęcie przez zagranicznych uczestników Kongresu na cześć gospodarzy.

WOKANDA SPRAW WYZNACZONYCH NA POSIEDZENIE SĄDOWE IZBY PIERWSZEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO

Sprawy dn. 16 sierpnia.

1. Józefa Kraszewskiego p-ko Skarbowi Państwa. 2. Bolesława Kłapkowskiego p-ko Wandzie Kłapkowskiej. 3. Wincentego Karpińskiego p-ko firmie „Pantel i Pytowski". 4. Zelmana Najmana p-ko Rywce Kobielskiej. 5. Owsieja Mińskiego z Mikołajem Kadłubowskim. 6, 9, 11, 16 i 18 Powiatowej Kasy Chorych w Rawie Mazowieckiej, w Radomsku, w Kielcach, w Płocku i Turku p-ko Gustawowi Bławdziewiczowi, Jackowi Siemieńskiemu, Tow. Przem. i Handlu, Marji Zielińskiej i Franciszce Kinowej. 7 i 10. Skarbu Państwa przeciwko Janowi Osychawi i Janowi Zalewskiemu. 8. Daniela Dowmata ze Spadk. Teodozji Jarmolukowej. 12. Stanisława Renkawka vel Rękawka p-ko Stanisławowi - Hipolitowi Bursztynowi. 13. „Odlewnia Stali Woźniak i Syn" p-ko Jerzemu i Marjannie, małż. Dyrda. 14. Tow. Akc. Browarów Chełmińskich z Antonim Kałużnym . 15. Aleksandra Kucia Kur., spadku po Franciszku Ulenieckim w przedm. uzn. tegoż spadku za wakujący. 17. Moszka-Arona Oksenberga p-ko Gabryelowi Goldbergowi.

Sprawy dn. 17 sierpnia.

1 i 2. Jadwigi Karzewskiej p-ko Teofilowi i Antoninie Sieprawskim i Stanisławie Bachnerowej. 3. Jakóba Kaprzyka p-ko Józefie Sochackiej. 4. Marcina Stolarczyka z Antoniną Kmiecik. 5. „N. Cukierman" z „Rolnik" . 6. Kazimierza Kędziora z Janem Serafinem. 7. Katarzyny Magryta z Karoliną Ziemińską. 8. Stefana Majora z Kazimierzem Migała- 9. Jana Szulca z Czesławem Rajcowem. 10. Wincentego, Piotra i Franciszka Gorajów z Agnieszką Ciosek. 11. Katarzyny Szerszeń z Bazylim Kaźmierczukiem. 12. Tow. Eksp. - Transp. „Zjednoczeni-Ekspedytorzy" z Izraelem Judkowiczem. 13. Mateusza i Pauliny małż. Uljak p-ko Feliksowi Uljaszowi. 14. Józefa Kamińskiego z Józefem i Wiktorją małż. Trojanowskimi. 15. Mikołaja Bernarda p-ko Marcinowi Kober. 16. Karola Gruszczyńskiego z Jerzym Jarischem. 17. Stanisława Piesiaka z Kazimierzem Effenbergiem. 18. Jana Ziółkowskiego z Lejbusiem Epsztejnem. 19. Lejby Wojłacha z Teofilą Świderską.

Sprawy dn. 20 sierpnia.

1. Ignacego Grudzińskiego z Józefem i Franciszką małż. Mirowskimi. 2. Mieczysława Kadzidłowskiego z Heleną Kadzidłowską. 3. Olgi Triebowej p-ko Magistratowi m. Łodzi. 4. Wacława Dębkowskiego p-ko Ignacemu Aniszowskiemu. 5. Antoniego i Katarzyny małż. Kozłowskich p-ko Franciszkowi i Weronice małż. Mielczarek. 6. Jana Makowskiego z Tadeuszem Bohdanowiczem. 7. Firmy „J. Kadysz" z firmą „Austrja". 8. Ludwika Zalewskiego z Józefą Kanigowską. 9. Firmy „Szydłowiecka F. bryczek Br. Wągrzeccy i Al. Elter" z Piotrem Sieczką. 10. Konstantego Zaremby p-ko Kazimierzowi Tyszewskiemu. 11. Kazimierza Kłopocińskiego z Antonim Zgorzolewiczem. 12. Marcina Jakubczaka z Walentym Jakubczakiem. 13. Mindli Szlamowicz p-ko Hendlowi Ellencwajgowi. 14. Władysława Rozpędka z Józefem Łopacińskim. 15. Pow. K. Chorych w Lublinie ze Szmulem Brenerem. 16 i18. Izaaka Przepiórki p-ko Szrulowi Gruszce i Janklowi Kulewiczowi. 17. Stanisława Skórskiego p-ko Janowi i Wojciechowi Majem. 19. Izaaka i Estery vel Marjem Małż. Szmaragd vel Szmark p-ko Bercie Ferster. 20. E. Sukc. Ferdynanda Sceligera p-ko Anastazemu Erentzbergowi.

Sprawy dn. 23 sierpnia.

1. Jana Tylusa p-ko Adamowi Klasie. 2. Daniela Kraushara z Ignacym Szlagowskim. 3. Banku dla H. i Przem. w Warszawie z Leonem Dembińskim. 4. Ludwika Młodkowskiego p-ko Ludwikowi Krygierowi. 5. Józefa Czasaka z Konstantym Ostrzeniewskim. 6. Walentego Hapaka p-ko Katarzynie Sironiównie. 7. Stanisława - Samuela Janasza z Ireną Tyszkiewiczową. 8. Aleksandra Bieńkowskiego z Jakóbem Szpiro. 9. Tow

Akc. „J. John" w Łodzi z Janem Jardziochem. 10. Stefana Struskiego z Janem Pinczerkiem. 11. Bolesława Sewioła z Andrzejem Wojtalem. 12. Michała Kajdy p-ko Sp. Akc. „Gwarek". 13. Michała Bali z Rozalją Klepaczko. 14. Abrama Lejby Kawy p-ko Józefie Prusowej. 15. Jana Leszcza p-ko Stanisławie i Tomaszowi małż. Michalukom. 16. Jana Rumianka z Ludwikiem Szmideckim. 17. Marcina Rumianka z Ludwikiem Szmideckim. 18—41. Z Ludwikiem Szmideckim Tomasza Wojdata, Tomasza Wisio, Franciszka Wróblewskiego, Jana Cichockiego, Antoniego Banego, Józefa Rudło, Stanisława Pudło, Marcina Pierścionka, Walentego Ośko, Jana Kurka, Jana Żukasika, Józefa, Marcina i Feliksa Banego, Sebastjana Cieśli, Franciszka Cieśli, Józefa Pudło, Stanisława Kurka, Jana Ośko, Marcina Kurka, Antoniego Ośko, Jana Majsterka, Tomasza Rumianka i Józefa Maraszka.

Sprawy dn. 29 sierpnia.

1. Teodora i Wasyla Filaków p-ko Andrzejowi Stepaniukowi. 2. Sergjusza Leszczuka z Serfgjuszem Prysiażnym. 3. Aleksandry Szwalikowskiej p-ko Tymoteuszowej Szwalikowskiej. 4. Józefa Duńczyka p-ko Anisji Małyszkowej. 5. Chai-Indy Efrus z Marją Łazarewicz. 6. Icka Kahana ze Stefanem Rabinem. 7. Szymona Trocewicza z Ewą Palewską. 8. Wacław Żukowskiego z Dominikiem Horbaczewskim. 9. Jermołaja i Juljana Semeninków z Teodozją Waszczukową. 10. Stefana Zolika z Benigną Zolik. 11. Nikifera Drozda. 12. Stanisława i Marjanny Skomoroko z Antoniną Sienkiewiczową. 13. Zinaidy Resztowskiej p-ko Janowi i Radjonowi Kozikom. 14. Jana Buraka z Eudokją Olszewską. 15. Sozona Pogoniuka z Awromem Jakimcem. 16. Katarzyny Wojczukowej ze Stanisławem i Pelagją Pokrebskimi. 17. Włodzimierza Pohoskieckiego z Janem Fursa. 18. Stanisława Rutkowskiego z Marjanną Dondalską. 19, 20 i 21. Sukcesorów Józefa Rotbarda p-ko Izaakowi Teitelbaumowi. Zdzisławowi Goldmanowi i Józefowi Pilichowskiemu.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem